

show/z0336-13#Text

3. Кащена Н.Б., Наумова Т.А., Кашперська А.І. Аудит. Навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей. Видання доповнене та перероблене. Харків: ДБТУ, 2023. 259 с. URL:https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/42690/1/NP_audit_23.pdf

4. Довганинець Х.В., Даньків Й.Я. Методика аудиту бухгалтерського балансу. *Облік, аналіз, аудит і оподаткування в умовах глобалізації економіки: збірник наукових статей випускників з фаху «Облік і оподаткування»*, випуск 8 (2018). Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла». 2018. С.59-68. URL:<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/26094/1/>

5. Машталяр Г.П. Організація аудиту фінансової звітності. *Бухгалтерський облік, аналіз, аудит*. 2015. №1(57). С. 158-164. URL:http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.

6. Михалків А.А. Роль аудиту в забезпеченні достовірності фінансової звітності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. №6. Ч.2. С. 105-107. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/6_2_2016ua/26.pdf

УДК 657:336

Н.М. Позняковська, канд. екон. наук, доц. (НУВГП, Рівне)

АУДИТ ІНСТИТУТІВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

За сучасних загроз і викликів, воєнного часу та повоєнного відновлення країни, проблеми організації та здійснення контролю інститутів громадянського суспільства, учасника відносин держава-бізнес-громада, набувають особливої актуальності. Наукові доробки стосуються передусім організації та методики аудиту діяльності неприбуткових за статусом організацій. І хоча інститути громадянського суспільства так само, як і установи державного сектору, надають суспільно корисні послуги, але зміст, форми, особливості аудиту суб'єктів громадянського суспільства, зокрема громадських, благодійних, професійних, творчих та інших організацій, потребують окремих розвідок.

Державний фінансовий аудит здійснюється Рахунковою палатою України (вищим органом контролю державних фінансів), підзвітною Верховній раді України, та Аудиторською службою України від Кабінету Міністрів України. Вочевидь, інститути громадянського суспільства (ІГС) підлягатимуть державному фінансовому контролю (аудиту) у разі використання ними коштів з Державного та місцевих бюджетів, а також міжнародних організацій, на виконання проєктів та програм, пов'язаних із вирішення суспільно корисних завдань. Використання Рахунковою палатою України Міжнародних стандартів вищих органів фінансового контролю ISSAI [1] для аудиту інститутів громадянського суспільства забезпечить його ефективність, прозорість та підзвітність громадськості. Аудит за Міжнародними стандартами є систематичним процесом об'єктивного отримання і оцінки доказів для визначення відповідності інформації та/ або операцій до встановлених критеріїв та вимог [1]. Державний фінансовий аудит поділяється на: фінансовий аудит,

аудит відповідності та аудит ефективності. Фінансовий аудит спрямований на з'ясування підготовки фінансової інформації організації (установи, підприємства) в усіх суттєвих аспектах відповідно до вимог застосованої концептуальної основи фінансового звітування та нормативно-правової бази. Аудит ефективності (програми, проєкту, діяльності організації) має на мету встановити дотримання принципів ефективності, економічності та результативності при здійсненні програм, проєктів, діяльності організації. Аудит відповідності полягає в оцінці відповідності діяльності, фінансових операцій та інформації вимогам, що регулюють об'єкт аудиту, в усіх суттєвих аспектах.

Незалежний контроль знаходиться у сфері суб'єктів аудиторської діяльності відповідно до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [2]. За суб'єктами аудит поділяють на зовнішній і внутрішній. На відміну від зовнішнього аудиту, який стосується передусім історичної фінансової інформації, внутрішній контроль здійснюється службою внутрішнього аудиту задля оцінки функціонування об'єкту аудиту, його структурних ланок, елементів, систем та підсистем, процесів та операцій.

Відповідно до нової редакції Міжнародних стандартів аудиту ISA [3] виділяємо такі види аудиту: фінансової звітності, огляд фінансової звітності, виконання завдань з іншого надання впевненості, окрім фінансового аудиту та огляду фінансової звітності, інші професійні (супутні) послуги. У визначенні аудиту наголошується передусім на місії аудиту виконання завдання з надання впевненості – «завдання, за яким фахівець-практик надає висновок, призначений підвищити ступінь довіри визначених користувачів, інших ніж відповідальна сторона, щодо результату оцінки або визначення предмета перевірки за належними критеріями» [4]. Таким чином, увага зосереджується не на суцільній чи, навіть, вибірковій перевірці-підтвердженні фінансової інформації, а на отриманні під час аудиту впевненості у відповідності об'єкта аудиту виконання ним певних критеріїв та вимог.

Громадські, благодійні та інші організації, які є інститутами громадянського суспільства, підлягатимуть незалежному контролю зі сторони суб'єктів аудиторської діяльності. Проте більшість організацій ІГС є мікро- і малими підприємствами за розміром, і не зобов'язані здійснювати аудит фінансової звітності. З іншої сторони, відповідно до умов грантового договору чи умов проєкту фінансова звітність за результатом реалізації гранту (проєкту) здебільшого потребує аудиту за Міжнародними стандартами контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг [3, 4].

Отже, основними формами незалежного аудиту інститутів громадянського суспільства повинні стати фінансовий аудит, операційний аудит, аудит грантів. Фінансовий аудит полягатиме у підтвердженні фінансової звітності суб'єкта громадянського суспільства. На відміну від фінансового, операційний аудит слугуватиме для оцінки ефективності та результативності, а також відповідності програм, проєктів, грантів, операцій ІГС як об'єкта аудиту вимогам законодавства, правилам та умовам їх виконання.

Важливим напрямом удосконалення інформаційного середовища громадянського суспільства задля забезпечення прозорості та посилення довіри є запровадження незалежного його аудиту з метою виміру ефективності використання коштів бюджетів та громад та прийняття ефективних управлінських рішень.

Інформаційні джерела

1. INTOSAI Framework of Professional Pronouncements (IFPP) 2024. URL: <https://www.intosai.org/focus-areas/audit-standards.html>
2. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19> (дата звернення 02.11.2024)
3. Handbook of International Quality Management, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements 2024. IAASB. URL: <https://www.iaasb.org/publications/2023-2024-handbook-international-quality-management-auditing-review-other-assurance-and-related>
4. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг 2020. IFAC (МФБ). URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/mizhнародni-standarti-auditu>

УДК 657.471

І.Т. Райковська, канд. екон. наук, доц. (*ККІБП, Київ*)

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ З АУДИТУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

У сучасних умовах інтеграції України до європейського економічного простору питання підготовки фахівців з аудиту бізнес-процесів набуває особливого значення. Вимоги Європейського Союзу до якості управління підприємствами та забезпечення прозорості фінансово-економічної діяльності вимагають високої кваліфікації аудитора. Підготовка таких спеціалістів має відповідати міжнародним стандартам та враховувати специфіку європейської інтеграції, що охоплює як нормативно-правові, так і методологічні аспекти.

Аудит бізнес-процесів є ключовим інструментом для підвищення ефективності та прозорості управління підприємствами. У зв'язку з гармонізацією законодавчих норм з європейськими стандартами, аудит забезпечує належний рівень контролю та відповідності діяльності компаній встановленим критеріям. Це сприяє зміцненню економічних зв'язків з країнами ЄС та підвищенню інвестиційної привабливості підприємств.

Основні завдання аудиту бізнес-процесів включають:

- оцінку ефективності операційної діяльності;
- аналіз ризиків та впровадження механізмів управління ними;
- забезпечення відповідності нормативним актам і стандартам ЄС;
- рекомендації щодо оптимізації бізнес-процесів.

Фахівці з аудиту бізнес-процесів повинні володіти знаннями та